

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor sportów ekstremalnych (342308)

Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor sportów ekstremalnych (342308)

Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor sportów ekstremalnych (342308)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [390]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/sp%C5%82yw-whitewater-wyzwanie-akcji-661716>
[dostęp 31.03.2019].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie i organizowanie szkolenia w sporcie ekstremalnym.....	11
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia w sporcie ekstremalnym.....	12
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Organizowanie i prowadzenie różnych form ekstremalnego spędzania czasu	13
3.6. Kompetencje społeczne.....	15
3.7. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	15
3.8. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	16
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	16
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	16
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	17
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	19
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	19
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	20
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	20
7. SŁOWNIK POJĘĆ	22
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	22
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	24

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Instruktor sportów ekstremalnych 342308

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Animator sportu.
- Instruktor.
- Mentor.
- Trener.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3423 Fitness and recreation instructors and program leaders.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze sport,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertski:

- Katarzyna Drązek-Pasternak – KDP-ART, Częstochowa.
- Teresa Jaszczuk – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Marek Motyka – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy, Wierzbica.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marek Magniszewski – Politechnika Rzeszowska, Rzeszów.
- Danuta Sawicka – III Liceum Ogólnokształcące im. płk. D. Czachowskiego, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Kamila Klimaszewska – Radomski Klub Sportowy OYAMA, Radom.
- Ryszard Kosiec – Starostwo Powiatowe, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU**2.1. Synteza zawodu**

Instruktor sportów ekstremalnych samodzielnie lub w zespole prowadzi ćwiczenia i treningi¹⁶ w określonym sporcie ekstremalnym. Podstawowym celem pracy instruktora sportów ekstremalnych jest ogólne i specjalistyczne usprawnienie ruchowe podopiecznych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania**Opis pracy**

Instruktor sportów ekstremalnych jest organizatorem zajęć sportowych, treningów oraz ćwiczeń o charakterze ruchowym, przygotowujących fizycznie i mentalnie podopiecznych do udziału w zawodach i imprezach sportowych.

Motywuje i zachęca podopiecznych do zdrowego i aktywnego stylu życia, przekazuje im aktualną wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu treningu oraz współzawodnictwa sportowego w danym sporcie ekstremalnym. Treningi przeznaczone są dla osób chcących przeżycia przygody w wodzie, powietrzu i na ziemi.

Instruktor sportu prowadzi zajęcia ruchowe (sportowe lub rekreacyjne) z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi osobami. Zajęcia prowadzone są w grupach lub w zespołach. Instruktorzy sportów ekstremalnych muszą spełniać warunek niekaralności potwierdzony zaświadczeniem z Krajowego Rejestru Karnego i nie może przeciwko nim toczyć się postępowanie karne.

Instruktor sportów ekstremalnych propaguje zdrowy i aktywny styl życia poprzez:

- ćwiczenia fizyczne⁵,
- rekreację ruchową¹²,
- zabawę,
- gry,
- współzawodnictwo.

Na pracę instruktora sportów ekstremalnych składają się różnorodne działania, m.in.: planowanie, organizowanie wypraw i prowadzenie szkoleń, imprez zarówno dla amatorów, jak i profesjonalnych sportowców. Wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną i praktyczną prowadzi zorganizowane zajęcia, na których uczy techniki, taktyki i zasad współzawodnictwa w sporcie.

WAŻNE:

Instruktor sportów ekstremalnych powinien mieć łatwość w nawiązywaniu kontaktów z osobami w różnym wieku. W trakcie zajęć ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników. Stanowi przykład zdyscyplinowania, służy radą, wyróżnia się spokojem i opanowaniem.

Sposoby wykonywania pracy

Szczegółowy zakres i sposób wykonywania pracy jest determinowany specyfiką dyscypliny sportu, ale też wiekiem, poziomem rozwoju psychofizycznego i stopniem zaawansowania osób poddawanych procesowi szkolenia. **Instruktor sportów ekstremalnych** wykonuje zadania samodzielnie. Istnieje duża dowolność co do wyboru metod i sposobu pracy, ale równocześnie wymagane jest stosowanie określonych reguł i powtarzanie pewnych czynności charakterystycznych dla określonego sportu.

Instruktor sportów ekstremalnych może prowadzić treningi indywidualne lub grupowe. Swoją pracę może wykonywać samodzielnie lub we współpracy. Jeśli założy własną firmę, może pełnić funkcje kierownicze i zatrudniać pracowników.

WAŻNE:

Instruktor sportów ekstremalnych ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo ćwiczących. Jego obowiązkiem jest zapewnienie każdemu z uczestników zajęć bezpiecznych warunków do realizacji szczegółowych zadań treningowych. Wykorzystując urządzenia i sprzęt sportowy, powinien zawsze przestrzegać zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)**Warunki pracy**

Miejsmem pracy **instruktora sportów ekstremalnych** są tereny i obiekty dostosowane pod względem funkcjonalności, bezpieczeństwa do treningu i rywalizacji w określonych dyscyplinach sportu. Sporty ekstremalne uprawiane są na wodzie lub w wodzie, (np. skutery wodne, nurkowanie, żeglarstwo szybkie), w powietrzu, (np. szybownictwo, spadochroniarstwo), łądzie (np. wspinaczki górskie, nauka jazdy konnej). Ze względu na ich różnorodność instruktor może pracować w pomieszczeniach i na terenie otwartym, w zależności od realizowanych zadań oraz dyscypliny.

Obiektami sportowymi, w których może być wykonywana praca instruktora sportów ekstremalnych, są m.in.:

- stadiony i boiska zewnętrzne,
- sale gimnastyczne,
- wielofunkcyjne hale sportowe,
- kryte pływalnie,
- ścianki wspinaczkowe,
- tory kolarskie, łyżwiarskie, biathlonowe itp.,
- skocznie narciarskie.

Instruktor sportów ekstremalnych bardzo często wykonuje swoją pracę w terenie naturalnym, takim jak np. rzeka, zbiorniki wodne, tereny góryste i nieurbanizowane.

WAŻNE:

Miejsce i warunki pracy instruktora sportów ekstremalnych są determinowane specyfiką określonej dyscypliny sportu.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Instruktor sportów ekstremalnych w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- sprzęt sportowy do przygotowania motorycznego i kondycyjnego,

- sprzęt typowy dla danej dyscypliny,
- pojazdy w sportach motorowych, lotniczych, żeglarstwie, kolarstwie itp.,
- urządzenia pomiarowe i rejestrujące (stopery, dalmierze, kamery, pulsometry, GPS⁷ itp.),
- sprzęt audiowizualny (projektory, sprzęt nagłaśniający),
- urządzenia radiokomunikacyjne (np. w żeglarstwie, sportach motorowych, lotniczych),
- urządzenia do archiwizacji, analizy procesu treningowego i wyników sportowych (np. komputery wraz z odpowiednim oprogramowaniem),
- sprzęt biurowy, drukarki, skanery, kopiarki.

Organizacja pracy

Instruktor sportów ekstremalnych to zawód wymagający kreatywności w zakresie planowania, organizowania i prowadzenia zajęć sportowych. Z reguły jego czas pracy określają kluby sportowe lub inne placówki sportowe, z którymi współpracuje. Jest zatrudniany na umowę o pracę lub prowadzi własną działalność gospodarczą.

Może realizować zadania w różnych miejscach, w oddalonych od siebie obiektach. Analizuje przydatność bazy szkoleniowej do potrzeb treningowych. Często przemieszcza się różnymi środkami transportu na duże odległości.

W czasie zawodów i zgrupowań sprawuje całodobową opiekę nad zawodnikami. Prace związane z analizą wyników sportowych, treningowych i archiwizacją może wykonywać w pomieszczeniach biurowych lub w miejscu zamieszkania.

WAŻNE:

Instruktor sportów ekstremalnych pracuje w różnych porach dnia w zależności od układu treningów. Może przez dłuższy czas przebywać poza miejscem zamieszkania (wyjazdy, zawody, konsultacje) lub zmieniać siedzibę w związku z realizacją kontraktów.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Instruktor sportów ekstremalnych w trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na:

- urazy powstałe w trakcie demonstrowania ćwiczeń i asekuracji zawodników,
- upadki na śliskich i nierównych powierzchniach,
- wypadki związane z treningiem (wspinaczka, kolarstwo, sporty motorowe, sporty wodne, sporty powietrzne),
- hałas (zawody sportowe, sporty motorowe),
- długotrwały wysiłek głosowy,
- patogeny¹⁰ przenoszone drogą powietrzno-kropelkową (kontakt z dużymi grupami ludzi),
- zagrożenia psychospołeczne (stres związany z bezpieczeństwem osób).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć:

- choroby krtani i strun głosowych,
- choroby zwyrodnieniowe układów kostno-stawowego i/lub mięśniowego wywołane przewlekłym przeciążeniem narządu ruchu.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **instruktor sportów ekstremalnych** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra sprawność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,

- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- zmysł równowagi,
- szybki refleks,
- czucie dotykowe,
- brak lęku przed wysokością,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- duża sprawność fizyczna,
- uzdolnienia organizacyjne,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- podzielność uwagi,
- zdolność obserwacji i wyciągania wniosków,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność łagodzenia sytuacji konfliktowych,
- wyobraźnia przestrzenna,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi,
- przywództwo,
- zdolność odczytywania mowy ciała,
- zdolność rozpoznawania stanu emocjonalnego zawodnika;

w kategorii cech osobowościowych

- zainteresowania określoną dyscypliną/dyscyplinami sportu,
- zorganizowanie,
- samodzielność,
- samokontrola,
- odpowiedzialność za podopiecznych,
- niezależność,
- dążenie do osiągnięcia celów,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- wytrzymałość,
- komunikatywność,
- cierpliwość,
- asertywność,
- obiektywizm i rzetelna samoocena,
- wytrwałość, konsekwencja, cierpliwość,
- gotowość do prezentowania wyników swojej pracy,

- podejmowanie decyzji w oparciu o szybką analizę informacji,
- gotowość do tworzenia i podtrzymywania sieci kontaktów z klientami,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.6. Kompetencje społeczne; 3.7. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca **instruktora sportów ekstremalnych** zaliczana jest do prac ciężkich pod względem wydatku energetycznego, ponieważ w większości dyscyplin związany jest on z dużą aktywnością fizyczną, pracą w ciągłym ruchu, a często też z koniecznością demonstrowania ćwiczeń. Dlatego w tej profesji wymagana jest wysoka sprawność fizyczna i dobry stan zdrowia. Poziom sprawności fizycznej instruktora jest zależny od dyscypliny sportu oraz zaawansowania trenowanych zawodników/podopiecznych.

W pracy instruktora sportów ekstremalnych występują również obciążenia umysłowe, związane m.in. z: rozwiązywaniem problemów organizacyjnych i metodycznych, podejmowaniem decyzji, radzeniem sobie ze stresem, odpowiedzialnością za bezpieczeństwo osób trenujących.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu instruktor sportów ekstremalnych są m.in.:

- niesprawność ruchowa,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego,
- zaburzenia równowagi,
- wady słuchu i wzroku niepoddające się korekcji,
- epilepsja,
- daltonizm,
- dysfunkcje intelektualne każdego stopnia,
- poważne wady wymowy,
- niektóre choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) pracę w zawodzie **instruktora sportów ekstremalnych** może podjąć osoba, która spełnia następujące wymogi formalne:

- ukończyła 18 rok życia,
- posiada co najmniej wykształcenie średnie,
- posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań,
- nie była karana prawomocnym wyrokiem – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.).

Powyższe wymagania są konieczne tylko dla instruktorów prowadzących zorganizowane zajęcia w zakresie sportu w związku sportowym oraz w klubie sportowym uczestniczącym we współzawodnictwie organizowanym przez Polski Związek Sportowy.

Pracodawcy preferują osoby z wykształceniem wyższym I lub II stopnia w obszarze kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności instruktorskich, np. na kierunkach: wychowanie fizyczne, wychowanie fizyczne i zdrowotne, pedagogika kultury fizycznej i zdrowotnej.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) nie ma żadnych wymogów dotyczących tytułów zawodowych i uprawnień do podjęcia pracy w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych**.

Do podjęcia pracy w zawodzie instruktor sportów ekstremalnych preferowane jest ukończenie specjalistycznego kursu instruktorów w danej dyscyplinie sportu i zdanie egzaminu potwierdzającego kompetencje objęte programem szkolenia.

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu w zawodzie instruktor sportów ekstremalnych jest m.in.:

- posiadanie potwierdzonych kwalifikacji pedagogicznych,
- certyfikat potwierdzający znajomość języka (preferowany język angielski, poziom A2 wg Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego),
- posiadanie certyfikatów i świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie sportów ekstremalnych np. nurkowania, wspinaczki, spadochroniarstwa, sportów motorowych...
- posiadanie wiedzy i umiejętności z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy,
- posiadanie uprawnień ratownika wodnego.

WAŻNE:

Wymogi do wykonywania zawodu trenera lub instruktora sportu określa Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów. Uwzględnienie w wymogach kwalifikacyjnych uprawnień i tytułów zawodowych instruktora rekreacji i instruktora sportu, które obowiązywały w Polsce do 31 grudnia 2014 r., jest uzależnione od indywidualnych preferencji pracodawcy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** może:

- rozpocząć pracę pod opieką doświadczonego instruktora lub trenera¹⁵, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego pełnić funkcję samodzielnego instruktora sportów ekstremalnych, prowadząc zajęcia sportowe w określonej dziedzinie,
- kontynuować edukację na studiach wyższych (I i II stopnia), a następnie na studiach podyplomowych związanych ze sportem ekstremalnym, obejmujących np. techniki linowe, wspinaczkę skalną, rajdy przygodowe, survival¹⁴ i inne,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez wyspecjalizowane instytucje, zrzeszenia i stowarzyszenia sportowe, firmy zajmujące się marketingiem sportowym, instytucje ukierunkowane na podtrzymanie i poprawę zdrowia, producentów sprzętu sportowego lub specjalistycznej aparatury badawczej,
- ubiegać się o potwierdzenie kompetencji, aby przyjąć funkcję trenera sportu lub menedżera w danej dziedzinie sportu,
- założyć własną firmę prowadzącą działalność w zakresie sportu ekstremalnego.

W pracy instruktora sportów ekstremalnych, z uwagi na dużą konkurencję na rynku pracy, niezmiennie ważne jest ciągle rozwijanie posiadanych i uzyskiwanie nowych kompetencji poprzez uczestnictwo w różnych formach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) **instruktor sportów ekstremalnych** może:

- ukończyć specjalistyczne kursy i uzyskać certyfikaty uprawniające do prowadzenia zajęć w różnych dyscyplinach sportu, np. wspinaczka, kolarstwo, sporty motorowe, sporty wodne, sporty powietrzne i inne,
- ukończyć kursy instruktorskie umożliwiające prowadzenie szkoleń dla kandydatów zainteresowanych wykonywaniem zawodu instruktora sportów ekstremalnych.

Kompetencje instruktora sportów ekstremalnych są potwierdzane j przez organizatora szkolenia, po zdaniu przez uczestnika egzaminu praktycznego i teoretycznego, objętego programem kursu.

WAŻNE:

Instruktor sportów ekstremalnych powinien poszerzać swoją wiedzę i umiejętności m.in. w zakresie nowoczesnych metod i technik treningowych, uczestnicząc w szkoleniach potwierdzających uzyskane kompetencje.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Instruktor fitness	342301
Instruktor rekreacji ruchowej	342305
Instruktor sportów siłowych	342307
Instruktor sztuki walki	342309
Animator rekreacji i organizacji czasu wolnego	342311

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE**3.1. Zadania zawodowe**

Pracownik w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Dokonywanie selekcji uczestników zajęć w określonej dziedzinie sportów ekstremalnych.
- Z2 Przygotowywanie zawodników i uczestników do ćwiczeń i treningów w określonej dziedzinie sportów ekstremalnych (wymagania, sprzęt, ubiór).
- Z3 Przygotowywanie urządzeń, sprzętu i różnych pomocy dydaktycznych i sportowych do zajęć.
- Z4 Prowadzenie instruktażu w sportach wodnych: nurkowaniu, kajakarstwie górskim, raftingu¹³, canyoningu⁴, hydrospeedzie⁸, żeglarstwie, wakeboardingu¹⁷ itp.
- Z5 Prowadzenie instruktażu w sportach powietrznych: spadochroniarstwie, baloniarstwie, base jumping², paralotniarstwie, bungee jumping³, dream jumping⁶, wystrzeliwaniu itp.
- Z6 Prowadzenie instruktażu w sportach na ziemi: w paintballu⁹, we wspinaczkach, rowerach, snowboardzie, poduszkowcach, zorbingu¹⁸ itp.
- Z7 Prowadzenie rajdów ekstremalnych: adventure trophy, on-sight¹¹, winter challenge, bieg do twierdzy itp.
- Z8 Prowadzenie wypraw i weekendów ekstremalnych.
- Z9 Organizowanie i udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz w imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie i organizowanie szkolenia w sporcie ekstremalnym

Kompetencja zawodowa Kz1: Planowanie i organizowanie szkolenia w sporcie ekstremalnym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Dokonywanie selekcji uczestników zajęć w sportach ekstremalnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Anatomiczne, fizjologiczne i psychologiczne predyspozycje do uprawiania określonego sportu; - Zasady wykonania testów sprawności przydatnych w naborze i selekcji do określonego sportu; - Zasady przygotowywania miejsca do realizacji zadań niezbędnych w procesie naboru i selekcji; - Zasady doboru sprzętu sportowego odpowiedniego do wieku i sprawności uczestników; - Przepisy dotyczące ochrony danych osobowych w trakcie naboru i selekcji zawodników.	- Oceniać predyspozycje anatomiczne, fizjologiczne i psychofizyczne do uprawiania określonego sportu; - Organizować i przeprowadzać testy sprawności fizycznej oraz inne działania wykorzystywane do naboru i selekcji w określonym sporcie; - Przygotowywać bezpieczne dla uczestników miejsce do realizacji zadań niezbędnych w procesie naboru i selekcji; - Dobierać sprzęt sportowy do realizacji zamierzonych zadań oraz do wieku i sprawności ćwiczących; - Stosować przepisy o ochronie danych osobowych w trakcie naboru i selekcji zawodników.

Z2 Przygotowywanie zawodników i uczestników do ćwiczeń i treningów w określonej dziedzinie sportów ekstremalnych (wymagania, sprzęt, ubiór)	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. i ergonomii w zakresie przygotowywania zajęć sportowych; - Zasady planowania i organizacji oraz specyfikę zajęć ruchowo-sportowych; - Zasady procesu dydaktycznego; - Terminologię i powszechnie używane słownictwo związane z zajęciami sportowymi; - Metody i techniki nauczania ruchu; - Formy organizacyjne prowadzenia zajęć sportowych; - Zasady działania i korzystania ze sprzętu sportowego do ćwiczeń; - Zasady sanitarno-higieniczne przygotowywania zajęć ruchowo-sportowych.	- Przygotowywać różne typy zajęć zgodnie z przepisami BHP, ochrony ppoż. i ergonomii; - Planować różne typy zajęć, biorąc pod uwagę potrzeby i możliwości podopiecznych; - Przygotować program lub zestaw ćwiczeń oraz zaplanować właściwe techniki nauczania ruchu; - Planować czas prowadzenia zajęć (pora dnia, długość trwania zajęć, reakcja na stan psychofizyczny ćwiczących); - Posługiwać się odpowiednią terminologią związaną z zajęciami sportowymi; - Przygotowywać różne techniki nauczania ćwiczeń lub w razie potrzeby zmodyfikować ćwiczenie w trakcie zajęć, ze względu na możliwości motoryczne, kondycyjne i wiek uczestników; - Planować odpowiedni do zajęć sprzęt sportowy i wyposażenie; - Stosować zasady sanitarno-higieniczne podczas przygotowywania zajęć ruchowo-sportowych.

Z3 Przygotowywanie urządzeń, sprzętu i różnych pomocy dydaktycznych i sportowych do zajęć	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady działania i stosowania typowego sprzętu sportowego; • Regulaminy korzystania ze sprzętu sportowego w trakcie zajęć; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. i ergonomii w zakresie korzystania ze sprzętu sportowego; • Terminologię i powszechnie używane słownictwo związane ze sportami ekstremalnymi; • Zasady stosowania metod, form i środków w realizacji zajęć w danym sporcie; • Formy organizacyjne prowadzenia zajęć; • Zasady tworzenia programów ćwiczeń.	• Dobierać właściwy sprzęt sportowy w zależności od specyfiki zaplanowanych zajęć; • Korzystać ze sprzętu zgodnie z jego przeznaczeniem i kontrolować jego stan techniczny; • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż. i ergonomii w zakresie korzystania ze sprzętu sportowego; • Posługiwać się właściwą terminologią i słownictwem branżowym; • Dostosowywać metody, formy i środki do uwarunkowań rozwoju fizycznego; • Wyznaczać i precyzować cele dla podopiecznych; • Przygotowywać materiały pomagające w realizacji określonych zajęć; • Wyjaśniać sposób wykonywania ćwiczeń.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia w sporcie ekstremalnym

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia w sporcie ekstremalnym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Prowadzenie instruktażu w sportach wodnych: nurkowaniu, kajakarstwie górskim, raftingu, canyoningu, hydrospeedzie, żeglarstwie, wakeboardingu itp.	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady przeprowadzania zajęć w wodzie; • Formy i metody instruktażu podczas uprawiania sportów wodnych; • Techniki nauczania ćwiczeń w sportach wodnych, ich modyfikacje lub łatwiejsze zamienniki; • Formy i zasady współpracy w zespole podczas wykonywania ćwiczeń w sportach wodnych; • Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej podczas uprawiania sportów wodnych; • Procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji podczas uprawiania sportów wodnych.	• Prowadzić zajęcia zgodnie z przyjętymi zasadami dla sportów wodnych; • Prezentować i objaśniać właściwą technikę oraz wydawać poprawne polecenia, komendy podczas ćwiczeń w sportach wodnych; • Nauczać technicznie poprawnego wykonywania ćwiczeń w sportach wodnych; • Obserwować i kontrolować współpracę podczas wykonywanych ćwiczeń w sportach wodnych; • Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej podczas uprawiania sportów wodnych; • Stosować procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji podczas uprawiania sportów wodnych.

Z5 Prowadzenie instruktażu w sportach powietrznych: spadochroniarstwie, baloniarstwie, base jumping, paralotniarstwie, bungee jumping, dream jumping, wystrzeliwaniu itp.	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady przeprowadzania zajęć w powietrzu; • Formy i metody instruktażu w sportach	• Prowadzić zajęcia zgodnie z przyjętymi zasadami dla sportów powietrznych;

powietrznych; • Techniki nauczania ćwiczeń w sportach powietrznych, ich modyfikacje lub łatwiejsze zamienniki; • Formy i zasady współpracy w zespole podczas wykonywanych ćwiczeń w sportach powietrznych; • Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej podczas uprawiania sportów powietrznych; • Procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji podczas uprawiania sportów powietrznych.	• Prezentować i objaśniać właściwą technikę oraz wydawać poprawne polecenia, komendy podczas ćwiczeń w sportach powietrznych; • Nauczać technicznie poprawnego wykonywania ćwiczeń w sportach powietrznych; • Obserwować i kontrolować współpracę podczas wykonywanych ćwiczeń w sportach powietrznych; • Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej podczas uprawiania sportów powietrznych; • Stosować procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji podczas zajęć podczas uprawiania sportów powietrznych.
---	--

Z6 Prowadzenie instruktażu w sportach na ziemi: w paintballu, we wspinaczkach, rowerach, snowboardzie, poduszkowcach, zorbingu itp.

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady przeprowadzania zajęć w sportach ekstremalnych na ziemi; • Formy i metody instruktażu podczas uprawiania sportów ekstremalnych na ziemi; • Techniki nauczania ćwiczeń w sportach ekstremalnych na ziemi, ich modyfikacje lub łatwiejsze zamienniki; • Formy i zasady współpracy w zespole podczas uprawiania sportów ekstremalnych na ziemi; • Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w sportach ekstremalnych na ziemi; • Procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji w sportach ekstremalnych na ziemi.	• Prowadzić zajęcia zgodnie z przyjętymi zasadami dla sportów ekstremalnych na ziemi; • Prezentować i objaśniać właściwą technikę oraz wydawać poprawne polecenia, komendy podczas ćwiczeń w sportach ekstremalnych na ziemi; • Nauczać technicznie poprawnego wykonywania ćwiczeń w sportach ekstremalnych na ziemi; • Obserwować i kontrolować współpracę podczas wykonywania ćwiczeń w sportach ekstremalnych na ziemi; • Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej w sportach ekstremalnych na ziemi; • Stosować procedury postępowania w przypadku wystąpienia urazów i kontuzji podczas zajęć w sportach ekstremalnych na ziemi.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Organizowanie i prowadzenie różnych form ekstremalnego spędzania czasu

Kompetencja zawodowa Kz3: Organizowanie i prowadzenie różnych form ekstremalnego spędzania czasu obejmuje zestaw zadań zawodowych Z7, Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z7 Prowadzenie rajdów ekstremalnych: adventure trophy, on-sight, winter challenge, bieg do twierdzy itp.

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Regulaminy i przepisy rajdów ekstremalnych; • System zgłoszeń podopiecznych do rajdów; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie organizowania rajdów; • Zasady prowadzenia, przechowywania	• Przestrzegać zasad i przepisów podczas rajdów ekstremalnych; • Zgłaszać podopiecznych do rajdów wg określonych przepisów przez organizatora; • Przestrzegać zasad i przepisów ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie

i archiwizacji dokumentacji dotyczącej organizowania rajdów zgodnie z przepisami prawa; • Zasady formułowania grup podczas rajdów zależności od rozwoju fizycznego i motorycznego; • Zasady współpracy zespołowej podczas rajdów; • Reguły i techniki motywacji podopiecznych podczas rajdów; • Wpływ wzmocnienia pozytywnego i negatywnego na zachowanie podopiecznych podczas rajdów; • Wpływ wysiłku fizycznego i czynników środowiskowych na organizm.	organizowania rajdów; • Prowadzić, przechowywać i archiwizować dokumentację dotyczącą organizowania rajdów zgodnie z przepisami prawa; • Formułować grupy podczas rajdów zgodnie z rozwojem fizycznym i motorycznym; • Współpracować w zespole podczas rajdów; • Pobudzać do aktywności stosując różne techniki motywacji podczas rajdów; • Wspierać samodyscyplinę i motywować podopiecznych podczas rajdów; • Kontrolować wpływ wysiłku fizycznego i czynników środowiskowych na organizm uczestników.
---	--

Z8 Prowadzenie wypraw i weekendów ekstremalnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Regulaminy i przepisy wypraw, weekendów ekstremalnych; • System zgłoszeń podopiecznych do udziału w wyprawach, weekendach ekstremalnych; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie organizowania wypraw i weekendów ekstremalnych; • Zasady prowadzenia, przechowywania i archiwizacji dokumentacji dotyczącej organizowania wypraw i weekendów ekstremalnych zgodnie z przepisami prawa; • Zasady formułowania grup w zależności od rozwoju fizycznego i motorycznego; • Reguły i techniki motywacji podopiecznych do udziału w wyprawach i weekendach ekstremalnych; • Wpływ wzmocnienia pozytywnego i negatywnego na zachowanie podopiecznych podczas wypraw i weekendów ekstremalnych; • Wpływ wysiłku fizycznego i czynników środowiskowych na organizm podczas wypraw i weekendów ekstremalnych.	• Przestrzegać zasad i przepisów podczas wypraw, weekendów ekstremalnych; • Zgłaszać podopiecznych do udziału w wyprawach, weekendach ekstremalnych; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. i ergonomii w zakresie organizacji i udziału w wyprawach i weekendach ekstremalnych; • Prowadzić, przechowywać i archiwizować dokumentację dotyczącą organizowania wypraw i weekendów ekstremalnych zgodnie z przepisami prawa; • Formować grupy podczas wypraw i weekendów zgodnie z rozwojem fizycznym i motorycznym; • Przygotować fizycznie i mentalnie podopiecznych do udziału w wyprawach i weekendach ekstremalnych; • Rozpoznawać i rozwiązywać typowe problemy pojawiające się w trakcie wypraw i weekendów ekstremalnych, np. spadek motywacji, osłabienie psychofizyczne; • Kontrolować wpływ wysiłku fizycznego i czynników środowiskowych podczas wypraw i weekendów ekstremalnych na organizm uczestników.

Z9 Organizowanie i udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady organizacji obozów sportowych i szkoleniowych oraz imprez integracyjnych, maratonów, zawodów i eventów prezentujących sporty ekstremalne; • Zasady komunikacji z klientami biorącymi udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz	• Organizować obozy sportowe i szkoleniowe oraz imprezy integracyjne, maratony, zawody i eventy prezentujące sporty ekstremalne; • Nawiązywać kontakty z klientami w różnym wieku biorącymi udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych,

impresach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne; • Metody analizy potrzeb klientów biorących udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne; • Zasady współpracy zespołowej z uczestnikami biorącymi udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne; • Zasady etyki zawodowej właściwe dla organizatora i uczestników obozów sportowych i szkoleniowych oraz imprez integracyjnych, maratonów, zawodów i eventów prezentujących sporty ekstremalne; • Przepisy dotyczące ochrony danych osobowych klientów biorących udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne.	maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne; • Identyfikować i analizować potrzeby klientów biorących udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne; • Współpracować w zespole podczas organizacji obozów sportowych i szkoleniowych oraz imprez integracyjnych, maratonów, zawodów i eventów prezentujących sporty ekstremalne; • Stosować zasady etyki zawodowej właściwe dla organizatora i uczestników obozów sportowych i szkoleniowych oraz imprez integracyjnych, maratonów, zawodów i eventów prezentujących sporty ekstremalne; • Stosować przepisy o ochronie danych osobowych klientów biorących udział w obozach sportowych i szkoleniowych oraz imprezach integracyjnych, maratonach, zawodach i eventach prezentujących sporty ekstremalne.
--	--

3.5. Kompetencje społeczne

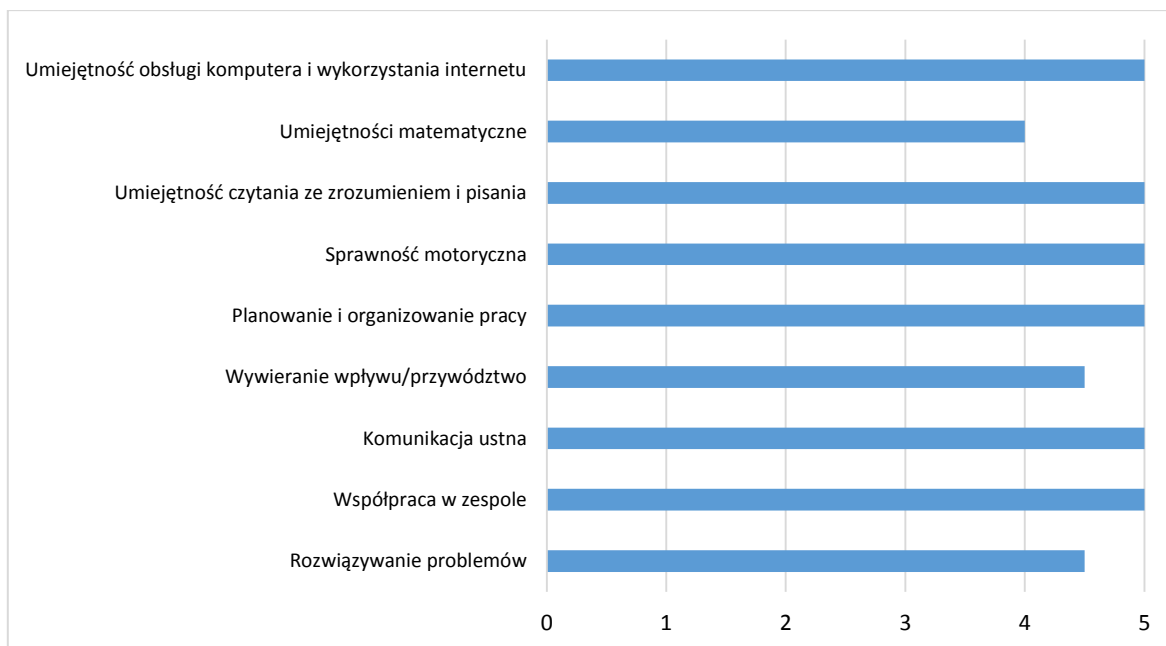
Pracownik w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację podejmowanych działań oraz za zdrowie i bezpieczeństwo uczestników, podczas wykonywania sportów ekstremalnych.
- Podejmowania samodzielnych decyzji w korelacji z potrzebami i oczekiwaniami uczestników zajęć sportów ekstremalnych.
- Dobierania optymalnych metod i sposobów prowadzenia sportów ekstremalnych oraz współdziałania w zorganizowanych warunkach treningowych.
- Współpracowania z lekarzem sportowym, w celu zapewnienia opieki medycznej zawodnikom.
- Prowadzenia oceny jakości własnej pracy jako instruktora i korygowania dostrzeżonych błędów.
- Dostosowywania zachowania własnego i uczestników zajęć do nieprzewidzianych zmian w miejscu prowadzenia zajęć.
- Uczestniczenia w różnorodnych konsultacjach, wykładach i seminariach organizowanych przez trenerów lub szefów szkolenia sportowego dotyczących sportów ekstremalnych.
- Doskonalenia własnej sprawności fizycznej, niezbędnej do demonstrowania ćwiczeń.
- Promowania zasad etyki zawodowej specyficznej dla sportów ekstremalnych.
- Rozwijania kompetencji instruktorskich oraz uzyskiwania kolejnych uprawnień do prowadzenia specjalistycznych zajęć dotyczących sportów ekstremalnych.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **instruktor sportów ekstremalnych**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **instruktor sportów ekstremalnych**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze sport.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Instruktor sportów ekstremalnych może podjąć pracę:

- w związkach sportowych,
- w federacjach sportowych,
- w klubach sportowych,
- w centrach sportowych,
- w klubach fitness,
- w siłowniach,
- na pływalniach,
- w szkołach sportowych,
- na obozach sportowych (koloniach),
- w sklepach oferujących sprzęt i odzież do sportów ekstremalnych,

- w biurach podróży jako instruktor np.: narciarstwa zjazdowego, windsurfingu, kitesurfingu itp.

W określonych miejscach pracy może pełnić funkcje:

- animatora¹ czasu wolnego,
- instruktora specjalizującego się w danej dyscyplinie sportu, np.: pływanie, windsurfing, fitness itp.

W tym zawodzie można pracować na etacie, na umowę zlecenie, a także prowadząc własną działalność gospodarczą np. w zakresie usług szkoleniowych w określonym sporcie ekstremalnym.

Obecnie (2019 r.) według Barometru zawodów zapotrzebowanie w grupie instruktorzy rekreacji i sportu (w tym wykonujących zawód instruktor sportów ekstremalnych) jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych**.

Kształcenie przydatne do wykonywania zawodu instruktor sportów ekstremalnych odbywa się w ramach studiów I i II stopnia na kierunkach wychowanie fizyczne lub sport uwzględniających

w programach moduły specjalnościowe instruktora lub trenera dla określonego sportu. Studia takie prowadzą m.in. Akademia Wychowania Fizycznego, uniwersytety, Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe oraz inne szkoły wyższe. Te same instytucje edukacyjne oferują komercyjne kursy instruktorskie i trenerskie.

Kształceniem instruktorów zajmują się również branżowe ośrodki metodyczno-szkoleniowe oraz prywatne firmy szkoleniowe i edukacyjne, oferujące kursy instruktorskie i trenerskie w formie stacjonarnej lub w formie e-learningu.

Szkolenie

Instruktor sportów ekstremalnych może odbywać szkolenia i potwierdzać kompetencje na specjalistycznych szkoleniach teoretyczno-praktycznych, organizowanych przez:

- związki sportowe,
- organizacje sportów ekstremalnych, które są odpowiedzialne za jakość kadr instruktorskich,
- szkoły wyższe prowadzące studia (I stopnia, II stopnia lub podyplomowe),
- niepubliczne placówki oświatowe specjalizujące się w kształceniu kadr dla sportu,
- inne instytucje, prowadzące działalność związaną ze sportem (np. firmy prowadzące działalność handlową i usługową w sporcie).

Szkolenia i kursy doszkalające prowadzone są przez ośrodki, które zajmują się procesem kształcenia instruktor sportów ekstremalnych. Przygotowują instruktorów sportu do pracy w ponad 50 specjalnościach, a liczba ich corocznie wzrasta.

Instruktor sportów ekstremalnych może uczestniczyć w specjalistycznych szkoleniach, np.

- instruktor rekreacji wspinaczkowej PZA,
- instruktor wspinaczki sportowej PZA,
- instruktor nurkowania (PZPn/CMAS standardy i wymagania dla nurka i instruktora).

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Jakość i merytoryczna wartość szkolenia nie jest bezpośrednio nadzorowana i monitorowana przez organy administracji państwowej.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** jest wypłacane z reguły na podstawie stawki godzinowej, którą pracodawca ustala z każdym pracownikiem indywidualnie, wynosi ona od 25 zł brutto za 1 godzinę przeprowadzonych zajęć.

Średnie miesięczne wynagrodzenie instruktora sportów ekstremalnych wynosi 3600 złotych brutto. Najlepiej zarabiający instruktorzy sportów ekstremalnych otrzymują wynagrodzenie do 7500 zł brutto miesięcznie.

Na wysokość wynagrodzenia mają wpływ m.in. następujące czynniki:

- dyscyplina sportu,
- miejsce pracy (wielkość i kapitał firmy, miasto lub region zatrudnienia, możliwość pozyskania środków od sponsorów na wynagrodzenia),
- region kraju,
- rodzaj prowadzonych zajęć,
- wykształcenie i posiadane kwalifikacje,
- doświadczenie zawodowe i dorobek sportowy w pracy instruktorskiej.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **instruktor sportów ekstremalnych** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli posiadana wada jest skorygowana implantem lub aparatem słuchowym,
- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia bez znacznego ograniczenia pola widzenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1263, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze sport (Dz. U. poz. 1268).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Bielec G., Półtorak W., Warchoń K.: Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej. Wydawnictwo Proksenia, Kraków 2011.
- Bernhard S., Schonther M.: No Limits. Sporty ekstremalne. Bellona, Warszawa 2009.
- Bourassa B.C.: Bądź aktywny! Sporty ekstremalne. Publicat, Poznań 2009.

- Bourassa B.C.: Sporty ekstremalne. Publicat, Poznań 2009.
- Fenczyn J.: Psychologia: wybór zagadnień dla studentów kierunku turystyka i rekreacja. Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Ostoja”, Cjanowice 2004.
- Gasiul H.: Teorie emocji i motywacji-rozważania psychologiczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2002.
- Kunysz P.: Snowboard. Śladami instruktora. Alma-Press, Warszawa 2011.
- Łobożewicz T., Bieńczyk G.: Podstawy turystyki. Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2001.
- Łuszczńska A.: Psychologia sportu i aktywności fizycznej. PWN, Warszawa 2018.
- Muszkieta R., Gembiak M.: Uwarunkowania i motywy uprawiania sportów ekstremalnych. Edukacja poprzez sport. Salezjańska edukacja sportowa RP, Warszawa 2004.
- Sahaj T.: Homo transgressivus, czyli o sportach ekstremalnych. „Sport Wyczynowy” – miesięcznik teoretyczno-metodyczny, nr 11–12, 2005.
- Sporty ekstremalne. Wydawnictwo Arti, Ożarów Mazowiecki 2015.
- Szczelina A.: Sporty nowoczesne. Dragon, Bielsko Biała 2018.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce:
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Instytut Sportu – Państwowy Instytut Badawczy: <http://www.insp.waw.pl>
- Ministerstwo Sportu i Turystyki: <https://www.msit.gov.pl>
- Polska Akademia Kultury i Sportu: <https://pakis.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Sektorowa Rama Kwalifikacji w Sporcie: <http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-w-sporcie-srks>
- Sporty ekstremalne: <http://portal.abczdrowie.pl/sporty-ekstremalne>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Survival po polsku: <http://www.survival.infocentrum.com/s/wstep.html>
- Szkolnictwo: http://www.szkolnictwo.pl/szukaj,Sporty_ekstremalne
- Wynagrodzenia pl: <https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-instruktor-sportow-ekstremalnych>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zawody Regulowane. Instruktor dyscypliny sportu:
http://www.zawodyregulowane.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=48&Itemid=14

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Animator	Nazwa stanowiska pracy, która określa pracownika zajmującego się organizacją czasu wolnego ludzi przebywających w ośrodkach wczasowych i turystycznych. Animator najczęściej prowadzi zajęcia sportowe, plastyczne, teatralne, muzyczne i specjalne np. animacje dla dzieci.	https://animatorcenter.com [dostęp: 31.03.2019]
2	Base jumping	Polega na wykonywaniu skoków spadochronowych z wieżowców, mostów, masztów, urwisk górskich i tym podobnych obiektów.	http://off.sport.pl/off/1,111382,9289060,Czym_jest_BASE_Jumping_.html [dostęp: 31.03.2019]
3	Bungee jumping	Skakanie z dużej wysokości na długiej elastycznej linie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://jumping.pl [dostęp: 31.03.2019]
4	Canyoning	Polega na spływananiu lub zjeżdżaniu z nurtem górskich potoków przy pomocy różnych technik (zjazdu na linie, spływanie po skalnych rynnach, skakanie z wodospadów, itd.).	http://www.alpysport.com/pl/574-sporty-letnie-rafting-canyoning-.html [dostęp: 31.03.2019]
5	Ćwiczenia fizyczne	Aktywność fizyczna zwiększająca bądź podtrzymująca sprawność fizyczną oraz ogólne zdrowie i dobre samopoczucie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Osiński W.: Antropomotoryka. AWF, Poznań 2003
6	Dream jumping	Podstawą układu do skoków są dwie liny dynamiczne luźno rozwieszone pomiędzy dwoma obiektami, w swoim pierwotnym ułożeniu przypominające literę „U”.	https://www.dreamjump.pl/pl/page/co-to-jest-dreamjump.html [dostęp: 31.03.2019]
7	Global Positioning System (GPS)	System nawigacji satelitarnej, stworzony przez Departament Obrony Stanów Zjednoczonych, obejmujący swoim zasięgiem całą kulę ziemską. Celem systemu jest dostarczenie użytkownikowi informacji o jego położeniu oraz ułatwienie nawigacji po terenie.	https://www.multigps.pl/gps [dostęp: 31.03.2019]
8	Hydrospeed	Spływ górską rzeką, podczas którego jedynym wyposażeniem hydronauty jest piankowa deska oraz płetwy.	http://www.alpysport.com/pl/574-sporty-letnie-rafting-canyoning-.html [dostęp: 31.03.2019]

9	Paintball	Gra polegająca na strzelaniu do siebie kulkami z farbą za pomocą specjalnych karabinków.	http://definicja.net/definicja/Paintball [dostęp: 31.03.2019]
10	Patogeny	Różnorodne czynniki chorobotwórcze, powodujące zaburzenia metabolizmu. Patogeny mogą oddziaływać zarówno na rośliny jak i na zwierzęta, w tym na człowieka. Patogenami mogą być czynniki żywe oraz nieżywe. Do pierwszej grupy zaliczamy między innymi bakterie, grzyby, pierwotniaki, wirusy czy pasożyty. Wśród patogenów nieżywych znajdują się czynniki chemiczne, takie jak toksyny, substancje żrące czy niedobory pokarmowe, oraz czynniki fizyczne do których zaliczamy na przykład promieniowanie jonizujące czy ultrafioletowe, silne pole magnetyczne oraz czynniki mechaniczne. Do patogenów zaliczane są również czynniki psychiczne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/patogeny [dostęp: 31.03.2019]
11	On Sight	Wspinaczka polegająca na przejściu drogi z asekuracją dolną, ale bez żadnego wcześniejszego zapoznania się z jej przebiegiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://climb.pl/poradnik-site/etyka-wspinaczki-sportowej [dostęp: 31.03.2019]
12	Rekreacja ruchowa	Zajęcia podejmowane w czasie wolnym, dobrowolnie, dla przyjemności, autoekspresji, formacji własnej osobowości, odnowy i pomnażania sił psychofizycznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wolańska T.: Rekreacja ruchowa i turystyka. AWF, Warszawa 1989
13	Rafting	Turystyczna odmiana flisu (spływu) rzeczno, do której używa się różnych rodzajów tratw, łodzi, pontonów, kajaków itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://rivent.pl/rafting [dostęp: 31.03.2019]
14	Survival	Sposób zachowań, które pozwalają człowiekowi przeżyć w ekstremalnych, czyli skrajnie uciążliwych warunkach.	http://www.survival.info/centrum.com/s/wstep.html [dostęp: 31.03.2019]
15	Trener	Osoba prowadząca szkolenie, osobisty instruktor czuwający nad poprawnością wykonywania ćwiczeń.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Słownik Języka Polskiego
16	Trening	Proces polegający na poddawaniu organizmu stopniowo rosnącym obciążeniom, w wyniku czego następuje adaptacja i wzrost poziomu poszczególnych cech motorycznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Słownik Języka Polskiego
17	Wakeboard	Polega na ślizganiu się na desce po powierzchni wody, trzymając się drążka podczepionego do liny wyciągu lub do motorówki.	https://wformie24.poradnikzdrowie.pl/rekreacja/sporty-letnie [dostęp: 31.03.2019]
18	Zorbing	Forma zabawy polegająca na staczaniu się ze zbocza lub unoszeniu się na wodzie w przezroczystej kuli.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sportportal.pl/zorbing-co-to-jest-jak-sie-uzywa-ile-kosztuje-bezpieczenstwo-przeciwwskazania [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.